

Wizerunek w sieci

WIEDZA W PIGUŁCE

Zwykle przejmujemy się tym, co myślą o nas inni. Opinia na nasz temat zależy od wielu czynników. Może mieć na nią wpływ nasze zachowanie, ubiór czy zainteresowania. Wszystko to składa się na nasz wizerunek.

We współczesnym świecie internet stał się ważną przestrzenią tworzenia naszego wizerunku. Nasze aktywności w sieci mają na niego duży wpływ.

Na internautach leży odpowiedzialność za to, co udostępnia. Nawet po usunięciu pewnych treści, w sieci pozostaje po nich ślad, np. na serwerach wyszukiwarek albo jeśli ktoś wcześniej je skopiuje. Dlatego też powinniśmy zwracać szczególną uwagę na to, co i jak mówisz w internecie. Na twój wizerunek w sieci wpływają m. in.:

- twój sposób wyrażania się — to, czy piszesz zgodnie z zasadami poprawnej polszczyzny, czy przeklinasz, jak dużym zasobem słownictwa się posługujesz;
- profile na portalach społecznościowych, a w szczególności:
 - zdjęcia, na których jesteś i które udostępniasz,
 - informacje „o mnie”,
 - twoje statusy,
 - strony, które „lubimy”,
 - nasze komentarze pod artykułami i wypowiedzi na forach,
 - forma adresu mailowego i sposób pisania maili.

Jak widzisz, problem wizerunku w internecie nie ogranicza się tylko do portali społecznościowych. Trudnym zadaniem jest np. zadbanie o dobrą opinię na forum tematycznym. Jego użytkownicy nie wiedzą, kim jesteś prywatnie. Mogą oceniać tylko wypowiedzi podpisane określonym nickiem. W tym przypadku respekt możemy zapewnić sobie pokazywaniem swojej wiedzy, pomocą w rozwiązywaniu problemów innych czy kulturalnym zachowaniem.

Nie mamy pełnej kontroli nad naszym wizerunkiem w sieci. Inni internauci również mają na niego wpływ. Mogą oznaczyć cię na zdjęciach i otagować w swoich statusach. Warto więc uważnie dostosować ustawienia profilów na serwisach społecznościowych.

Pamiętaj, że wizerunek innych osób zależy także od ciebie. Udostępnianie kompromitujących dla innych treści jest nieetyczne. Jeśli czujesz, że dany materiał może zaszkodzić innym — nie udostępniaj go. Do sieci mają przecież dostęp nie tylko znajomi, lecz także nauczyciele czy rodzina. Ich reakcja może całkowicie różnić się od tej, jaką chciałeś wywołać. Szkodząc innym, szkodzisz również swojemu wizerunkowi — mógłbyś zostać uznany za nieojajnego i złośliwego.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Tak samo jak z łatwością możemy sprawdzić informacje na temat nowo poznanej osoby, tak i inni mogą wyszukać materiały dotyczące nas samych. Wizerunek w sieci to nie tylko portale społecznościowe. Od zamieszczonych przez nas zdjęć, przez blogi i komentarze innych na nasz temat, po Google i usługi lokalizacyjne różnych aplikacji — w wielu miejscach odnajdziemy treści dotyczące tego, co robimy i kim jesteśmy.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, że podejmowane przez nich aktywności w internecie są obserwowane i oceniane przez innych;
- wiedzą, że ich wizerunek w sieci zależy nie tylko od informacji zamieszczonych na portalach społecznościowych, ale również m.in. od sposobu, w jaki piszą e-maile;
- rozumieją szanse i zagrożenia związane z kreowaniem swojego wizerunku w sieci;
- potrafią krytycznie analizować wizerunki kreowane przez inne osoby;
- wiedzą, w jaki sposób można modyfikować swój wizerunek w sieci;
- są świadomi niebezpieczeństw związanych z zamieszczaniem prywatnych informacji w sieci, w tym zwłaszcza zdjęć i danych osobowych.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 20 min
Forma: dyskusja
Pomoce: komputer, rzutnik multi-
medialny, **prezentacja „Wizerunek
w sieci”**

Przeanalizuj wraz z uczestnikami zajęć profile z portalu społecznościowego zamieszczone w **prezentacji „Wizerunek w sieci”**. Poproś uczestników, aby wyobrazili sobie, że są to profile osób, które niebawem dołączą do ich klasy, przeprowadzając się z innego miasta.

Zadaj pytanie: „Jakie informacje możemy zdobyć dzięki analizie czyjegoś profilu w mediach społecznościowych?”

Zadaj pytanie: „Jaki wizerunek siebie stworzyli Małgosia i Michał?”

Jako pytania pomocnicze rozważ:

- czy Małgosia i Michał świadomie kreują swój wizerunek w sieci?
- które informacje zamieszczone na profilach Małgosi i Michała wydają się nie pasować do wizerunku, który próbują stworzyć?
- czy zamieszczone przez nich informacje tworzą spójny wizerunek?
- co należałoby zmienić w zaprezentowanych profilach, aby uczynić je bardziej spójnymi i przekonującymi dla rówieśników?
- czy są jakieś informacje zamieszczone przez Małgosię i Michała, które można różnie interpretować? (np. w sposób dla nich niekorzystny)
- jakie ryzyko wiąże się z zamieszczaniem na swoim profilu zdjęć innych osób? W jaki sposób można to ryzyko minimalizować?
- jakie ryzyko wiąże się z zamieszczaniem na swoim profilu danych osobowych? W jaki sposób można to ryzyko minimalizować?
- czy da się całkowicie usunąć z internetu niechciane treści na nasz temat, np. zdjęcia lub opinie innych osób?

W szczególności zwróć uwagę uczestników na następujące elementy:

- należy zadbać o odpowiednie ustawienia prywatności w portalach społecznościowych — czy chcesz, aby wszyscy mieli dostęp do wszystkich zdjęć?
- Twój adres mailowy to Twoja wizytówka — czy jest odpowiedni, aby podać go nauczycielowi przy całej klasie?
- nie zamieszczaj zdjęć, które zawierają kompromitujące treści — zdjęcia zamieszczone w sieci błyskawicznie się rozprzestrzeniają, ale nigdy nie da się ich całkowicie usunąć!
- nie zamieszczaj materiałów, które za jakiś czas okażą się niewygodne — często zmieniamy zdjęcia i modyfikujemy wpisy w portalach społecznościowych. Teraz ich głównym odbiorcą są koledzy z gimnazjum, ale warto pamiętać, że niebawem będą to znajomi z liceum, studiów, a nawet przyszli pracodawcy. Może się zdarzyć, że obecne materiały będziemy chcieli kiedyś usunąć tak samo jak te, które zamieszczaliśmy w szkole podstawowej.
- dbaj o jakość zamieszczanych komentarzy i opinii
- instytucje służące ochronie danych osobowych nie zawsze mogą szybko zareagować. O wizerunek powinniśmy w pierwszej kolejności zadbać sami. Możemy domagać się od znajomych usuwania wpisów na nasz temat, a przede wszystkim dbać o te materiały, które zamieszczamy sami.

2.

Czas: 5 min

Forma: dyskusja

Pomoce: tablica, kreda lub marker

Zadaj pytanie: „Za pomocą jakich działań kreujemy nasz wizerunek w sieci?”.

Wybrane 6–7 odpowiedzi zapisz na tablicy.

Jako pytania pomocnicze rozważ:

- Czego inni mogą się o nas dowiedzieć na podstawie naszych profili w portalach społecznościowych?
- Czy tylko zdjęcia decydują o naszym wizerunku? Jakie jeszcze inne elementy są brane pod uwagę?
- Czy wizerunek tworzymy tylko za pomocą portali społecznościowych? Jakie inne aktywności podejmowane w sieci decydują o opinii innych na nasz temat?

Wśród odpowiedzi znaleźć powinny się m.in.:

- zdjęcia — zamieszczane na portalach społecznościowych
- komentarze — zamieszczane w grupach dyskusyjnych i na portalach społecznościowych
- zainteresowania zadeklarowane na portalach społecznościowych
- blogi i własne strony internetowe
- język, za pomocą którego komunikujemy się z innymi w sieci — w tym ortografia
- maile — sposób, w jaki je piszemy, w tym zwłaszcza ortografia, zwroty grzecznościowe, przejrzysta konstrukcja, ale i sam adres mailowy, którym się posługujemy (np. sloneczko@buziaczek.pl nie jest odpowiednim adresem do kontaktów z nauczycielem)

- strony internetowe, które odwiedzamy (historia w przeglądarce internetowej, zapamiętane zapytania w wyszukiwarkach internetowych)

3.

Czas: 10 min
Forma: praca w grupach

Podziel uczestników zajęć na 5 grup. Poproś każdy z zespołów o przygotowanie katalogu porad odnośnie sposobu, w jaki należy kreować swój wizerunek na portalach społecznościowych.

Katalog powinien zostać stworzony w 7–8 punktach.

4.

Czas: 10 min
Forma: dyskusja

Poproś grupy o krótkie prezentacje. Zachęć pozostałych uczestników zajęć do wygłoszenia komentarzy i opinii.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, że o ich wizerunku w sieci decydują różne działania, a nie tylko informacje zamieszczone w portalach społecznościowych? (→ rozważ realizację lekcji [Netykieta, czyli o kulturze w internecie](#))
- potrafią świadomie kreować i modyfikować swój wizerunek w portalach społecznościowych?
- znają zagrożenia związane z zamieszczaniem danych osobowych w sieci?
- wiedzą, że o ich wizerunku decydują nie tylko zamieszczone przez nich informacje, ale również sposób, w jaki zostaną one odebrane i zinterpretowane przez innych?

Opcje dodatkowe

Zajęcia mogą zostać rozbudowane o pracę w grupach. Podziel uczestników na 5 grup, każdy zespół powinien otrzymać jedno z poniższych zadań:

- Napisz e-mail do portalu internetowego FOTKA.pl, który bez twojej zgody opublikował zdjęcie w kompromitującej cię pozie. Poproś o usunięcie fotografii.
- Napisz e-mail do kolegi, który po raz kolejny zamieścił na swoim profilu twoje zdjęcie z ostatniej imprezy ze złośliwym komentarzem. Poproś, aby kolega usunął twoje zdjęcia i na przyszłość nie zamieszczał ich bez twojej zgody.
- Napisz e-mail do autora bloga „Podróże wakacyjne”, który bez twojej zgody zamieścił w opublikowanym przez siebie wpisie długi fragment tekstu z twojego bloga poświęconego wakacjom we Włoszech.
- Napisz e-mail do administratora forum dyskusyjnego poświęconego sztukom walki z prośbą o odblokowanie twojego konta. Konto zostało zablokowane pomyłkowo, jesteś użytkownikiem serwisu od przeszło 2 lat, nigdy nie naruszyłeś regulaminu forum.

- Napisz e-mail z prośbą o sprostowanie do portalu NOTKA.pl, który zamieścił w artykule na temat szkoły, do której uczęszczasz, twoją wypowiedź. Zacytowany fragment został skrócony, w efekcie czego twoje słowa krytykują szkołę, co nie było twoim zamiarem.

MATERIAŁY

Prezentacja „Wizerunek w sieci”.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Profile w portalach społecznościowych z reguły posiadamy po kilka lat. Często codziennie je aktualizujemy lub oznaczamy nowe linki i zmieniamy zainteresowania. Nasze gusta i upodobania zmieniają się jednak z biegiem lat. W efekcie tego, po upływie pewnego czasu, nasze profile mogą zawierać elementy niespójne z wizerunkiem, który staramy się aktualnie tworzyć. Niektóre z nich mogą zwyczajnie nas ośmieszać w oczach znajomych. Często dzieje się tak w przypadku zdjęć, które zamieściliśmy jeszcze w szkole podstawowej, zadeklarowanych wówczas hobby i grup tematycznych, do których dołączyliśmy.

Zakładając, że poniższe osoby świadomie kreują pewien obraz samych siebie, wskaż te informacje, które wydają się zaskakiwać w poszczególnych profilach oraz sprawiają, że ich właściciele stają się mało wiarygodni. Postaraj się „wczuć” w kolejne postacie, pomyśl, na jakim wizerunku może im zależeć, a które informacje sprawiają, że jego osiągnięcie nie jest możliwe.

Zadanie 1.

Przypadek A: Anka

Wiek: 13

O sobie: uwielbiam zakupy, szczególnie jak mam kupić kosmetyki, mogę siedzieć w sklepie godzinami i wypróbować wszystkie. Poza tym siedzę w domu i oglądam seriale (**House, my love!**), trochę gram na komputerze i siedzę na fejsie.

- ☐ Zainteresowania: nowe marki kosmetyków
- ☒ Pasje: rowery górskie
- ☒ Ulubiony sposób spędzania wolnego czasu: teatr
- ☐ Lubię: shopping, shopping, shopping!
- ☐ Ulubione cytaty: Pieniądze szczęścia nie dają. Dopiero zakupy. (Marilyn Monroe)
- ☒ Ulubione cytaty: Komuniści są jak krokodyle, które kiedy otwierają paszcze, nie wiemy – uśmiechają się, czy chcą nas pożreć. (Winston Churchill)
- ☐ Idol: Coco Chanel
- ☐ Mój autorytet: Naomi Klein
- ☐ Muzyka: Lady Gaga
- ☐ Słucham: Shakira
- ☒ Ulubiony zespół: Behemot
- ☐ Ulubiona strona: www.nowinki-kosmetyczne.pl
- ☐ Moje miejsce w sieci: www.perfekcyjnymakeup.com
- ☐ Lubię: www.gry-online.pl

☒ Polecam: www.portalhistoryczny.pl

Przypadek B: Wuwoooo

Wiek: 14

O sobie: Nic wam nie powiem. Kto mnie zna, wie kim jestem. Kto mnie nie zna, ten się nie dowie. Jedno słowo wystarczy: hardkorrrrr!

☐ Pasje: ostra muza

☐ Ulubiony sposób spędzania wolnego czasu: jazda bez trzymanki!!!

☒ Zainteresowania: spanie

☐ Lubię: szybkie fury

☒ Ulubione cytaty: Zakochaj się, a każdy wszędzie, wszystkie rzeczy, wszystkie słowa oznaczać będą „miłość”. To samo dzieje się, kiedy kogoś utracisz. (Jonathan Carroll)

☐ Ulubione cytaty: Lepiej skrócić o głowę niewinnego niż zawahać się podczas wojny. (Józef Stalin)

☐ Idol: Robert Kubica

☐ Mój autorytet: Krzysztof Hołowczyc

☒ Słucham: Kasia Nosowska

☐ Ulubiony zespół: AC/DC

☒ Muzyka: Britney Spears

☐ Ulubiona strona: www.szybkiewozy.pl

☐ Lubię: www.adrenalina.com

☒ Moje miejsce w sieci: www.najslodszepieskinaswiecie.pl

☐ Polecam: www.rajdy-w-polsce.pl

Przypadek C: Alicja

Wiek: xxxxxx

O sobie: piszę... dużo... najczęściej do szuflady... ale może kiedyś, ktoś znajdzie te moje okruszki... lubię siedzieć z kubkiem gorącej czekolady (koniecznie z cynamonem!) i gapić się w okno... mam za oknem świerk, który z każdym rokiem rośnie... zaraz nie będę widzieć słońca...

☐ Pasje: czekolada

☐ Lubię: cisza

☐ Zainteresowania: książki — im starsze, tym lepsze

☒ Ulubiony sposób spędzania wolnego czasu: rajdy motocyklowe

☐ Ulubione cytaty: Wiesz... gdy się jest bardzo smutnym, lubi się zachowywać słońca... (Antoine de Saint-Exupéry)

☒ Ulubione cytaty: Jestem mężczyzną — to znaczy ślepcem. Jak wszyscy przede mną, tak i ja zwałem się do dołu na łeb, na szyję. Ożeniłem się. (Nikos Kazantzakis)

☐ Idol: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

☐ Mój autorytet: Budda

☐ Muzyka: Grzegorz Turnau

- ☒ Słucham: Metallica
- ☐ Ulubiony zespół: Stare Dobre Małżeństwo
- ☐ Moje miejsce w sieci: www.biuroliterackie.pl
- ☐ Polecam: www.cytaty.pl
- ☒ Codziennie wchodzę na: www.kwejk.pl
- ☒ Lubię: www.plotek.pl

SŁOWNICZEK

- **media społecznościowe:** różnorodne narzędzia umożliwiające użytkownikom internetu rozbudowaną interakcję. W zależności od charakteru tej interakcji wyróżniamy wśród nich fora, czaty, blogi, portale społecznościowe, społeczności gier sieciowych, serwisy crowdfundingowe i wiele innych.
- **wizerunek:** sposób, w jaki ktoś postrzega sam siebie lub jak widzą go inne osoby.

CZYTELNIA

- Kosedowski Marcin, **Zadbaj o swój wizerunek na Facebooku** [online], „PC World”, [dostęp: 31.12.2012], Dostępny w Internecie: <http://www.pcworld.pl/news/377106/Zadbaj.o.swoj.wizerunek.na.Facebooku.html>.
- Dołżycka Natalia, **Jak się piszesz, tak Cię widzą. Jak dbać o wizerunek w social media?** [online], „Socjomania”, [dostęp: 31.12.2012], Dostępny w Internecie: <http://socjomania.pl/jak-sie-piszesz-tak-cie-widza-jak-dbac-o-wizerunek-w-social-media/>.
- Gubernat Barbara, **O jeden wpis za daleko** [online], [dostęp: 13.02.2013], Dostępny w Internecie: <http://panoptikon.org/wiadomosc/o-jeden-wpis-za-daleko>.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Michał Wysocki, konsultacja merytoryczna: Damian Muszyński. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/wizerunek-w-sieci/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Informatyka, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

I. Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem, wykorzystanie sieci komputerowej; komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Język polski, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Nowa podstawa programowa:

Informatyka, VII–VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją.

Uczeń postępuje etycznie w pracy z informacjami.

Informatyka, liceum i technikum

Treści nauczania

podaje przykłady wpływu informatyki i technologii komputerowej na najważniejsze sfery życia osobistego i zawodowego; korzysta z wybranych e-usług; przedstawia wpływ technologii na dobrobyt społeczeństw i komunikację społeczną.

objasnia konsekwencje wykluczenia i pozytywne aspekty włączenia cyfrowego; przedstawia korzyści, jakie przynosi informatyka i technologia komputerowa osobom o specjalnych potrzebach.

bezpiecznie buduje swój wizerunek w przestrzeni medialnej.

postępuje zgodnie z zasadami netykiety oraz regulacjami prawnymi dotyczącymi: ochrony danych osobowych, ochrony informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej w dostępie do informacji; jest świadomy konsekwencji łamania tych zasad.

respektuje obowiązujące prawo i normy etyczne dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania komputerowego, aplikacji cudzych i własnych oraz dokumentów elektronicznych.

stosuje dobre praktyki w zakresie ochrony informacji wrażliwych (np. hasła, pin), danych i bezpieczeństwa systemu operacyjnego, objasnia rolę szyfrowania informacji.